

FELICIA NEDZELSCHI

cl. a XII-a, LT „Minerva”, mun. Chișinău

Lupta cu umbra

Inițial, lumea a fost creată pe principiul binelui și al răului, al adevărului și al minciunii, acestea atrăgându-se prin natura lor contrastantă. Probabil, aceste forțe chiar au conviețuit ceva timp până a începe să nu se suporte. Tot ce știm despre asta e rezultatul veșnicelor contradicții dintre forțele care se consideră bune și cele rele. Dar precum fiecare are adevărul său, e greu de presupus cine a început primul lupta cu propria umbră.

Întorcându-mă în timp ca să privesc diorama războaielor, acestea încep cu lupta dintre spirite, dintre Creator și distrugător, pe care omul n-a văzut-o și la care n-a participat, dar a simțit-o mereu. Universul s-a polarizat de îndată ce a luat naștere. S-au conturat

două forțe, una statornică și alta rebelă, și după principiul lor s-au desfășurat toate conflictele lumii. Cele ale creștinilor pornesc de la istoria celor doi frați în care Cain, din invidie, îl omoară pe Abel. În Grecia antică miturile vin de la Uranus, care a creat titanii, printre care era și Cronos. Acesta îl omoară pe tatăl său ca să stăpânească lu-

vedere. Vremurile feudale, în care cel înstărit avea putere absolută asupra celui sărac, s-au succedat cu timpurile inumane când zeci de corăbii traversau Atlanticul cu oameni care urmau să devină sclavi – generații întregi!

După dezbinarea Bisericii Creștine în două ramuri, arabii au ocupat Asia Mică și, ca răspuns la acest act, creștinii au început

vestitele
cruciade
– luptele
bazate pe
dogme
religioase.
Urmează
Războiul
de o Sută

*Războaiele nu hotărăsc cine are dreptate,
ci doar cine rămâne în viață.*

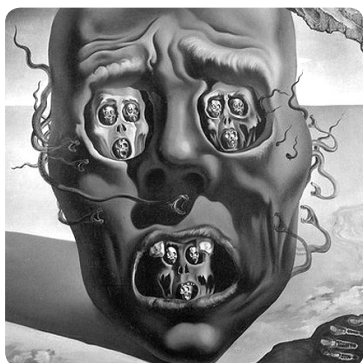
BERTRAND RUSSELL

mea, dar este, la rândul său, nimicit de propriul fiu, Zeus. Deși diferite, aceste două exemple originare demonstrează cauzele conflictelor: tendința spre putere și dorința de a domina.

Primele lupte s-au desfășurat primitiv: pentru hrană sau locuință. Apoi natura omului a devenit mai complexă, necesitățile acestuia au trecut în ambiții și principii. Cert e că omenirea n-a luptat nemotivat și din plictis, amintindu-mi de Vissarion Belinski: *Lupta este o condiție a vieții; viața moare atunci când lupta încetează.* Era explorărilor geografice și, totodată, a cuceririi de pământuri noi vine cu vărsări de sânge. A existat războiul claselor sociale, unde omenirea s-a arătat, poate, din cel mai urât unghi de

de Ani, între veacurile al XIV-lea – al XV-lea. Fiecare război are eroii săi. Unul dintre aceștia este Ioana d'Arc, Fecioara din Orleans, care la doar 19 ani, deghizându-se în straie bărbătești, i-a învins pe englezi la Reims, în 1429. Deși susținută de întreg poporul francez, a fost acuzată de erezie de către Biserica Catolică.

Secolul al XIX-lea a fost adolescentul care a fugit de acasă ca să arate lumii că există, că se poate afirma. Iar veacul trecut, am impresia că a fost un nebun cu bomba în mână, însă teribil de sincer și direct. Nu e nevoie să clarific nimic, cunoaștem cele două războaie mondiale. Doctrina marxistă a omorât milioane de oameni și a creat o societate meschină și dură,

Fața războiului,
Salvador Dalí

al cărei ecou se aude și astăzi. Decalajul dintre mizerie și lux, dintre avariția necontrolată și oamenii care mureau de foame trebuie să ne învețe că durerea, boala și moartea sunt peste tot la fel. Însă, pe de altă parte, secolul în care trăiesc mi-l imaginez ca pe un om cu zâmbet larg american, care totuși se gândește să-ți facă o pacoste, deși vorbește despre drepturi, pace și toleranță. Se afirmă că cel de-al Treilea Război Mondial, care a și început (?), va fi unul al religiilor sau nu va fi deloc.

Deși se vorbește foarte mult despre aspectul material al războaielor, despre pagubele economice și umane, se relatează foarte puțin despre dimensiunea psihologică a acestora. Latura aceasta stresează prea mult, așa cum a fost în cazul celebrului fotograf Kevin Carter, care a făcut poza unei fetițe pe moarte din Sudan. Această poză faimoasă i-a adus cel mai prestigios premiu în fotojurnalism, însă a fost fatală pentru el. Carter s-a sinucis în scurt timp. Războiul îți arde retina atunci când vrei să-l privești în față. Și totuși s-au găsit cei care au reprodus evenimente de amploare pe pânză. O serie de pictori – bataliștii – au arătat cât de crâncen poate fi războiul. Eugène Delacroix, Peter Paul Rubens, Vasili Vereșceaghin, Hendrick Vroom, Percy Moran, Horace Vernet, Theodor Aman, Constantin Daniel Rosenthal – doar câteva nume care au immortalizat istoria. Aceste tablouri rămân ca documente vii pentru generațiile care vin, ca niște cronici în culori, încercări de a captura timpul și spiritul unei epoci într-o ramă. Unul dintre cele mai înfricoșătoare tablouri este „Fața războiului” de Salvador Dali. Creată în 1940, această pictură este simbolică pentru perioada celui de-al Doilea Război Mondial și reprezintă un craniu înconjurat de șerpi care, la

rândul său, are alte crani în loc de ochi și gură, și tot așa mai departe, fiind o continuitate de fețe speriate care, după părerea mea, arată frica colectivă, numărul enorm de oameni morți. O capodoperă a altei epoci este „Libertatea conducând poporul” de Eugène Delacroix, care are ca personaje câte un reprezentant al fiecărei clase sociale și indică ridicarea întregului popor contra despotismului. Aceste tablouri par a fi o terapie antiviolență, ele arată cu exactitate ce nu trebuie făcut.

M-a interesat, documentându-mă pentru acest articol, logica comandanților de război, de oști din țări și epoci diferite. Astfel, Napoleon Bonaparte se contrazice afirmând: *Războiul este totul, artă și creație*. După părerea mea, războiul e distrugător, el nu creează nimic, poate doar castele de nisip în mintea învingătorului. Adolf Hitler ne surprinde cu

Atacul de la Alamo,
Howard David Johnson

afirmația: *Nu lupti decât pentru ceea ce iubești*. Probabil, el și-a iubit poporul într-un anumit fel,

dar prețul acestei iubiri îl știm cu toții.

Țara noastră istorică cunoaște bine războaiele de cucerire, pentru că, aflându-se la răscrucea unor

Libertatea conducând poporul,
Eugène Delacroix

imperii, a fost țintă și măr de discordie. Nu i s-a permis să renască și, inhibată, a rămas rușinată chiar până astăzi, parcă ezitând de fiecare dată să-și spună cuvântul. Cunoaștem simbolul Revoluției române din '89. „Gavroche” al Revoluției române, cum a fost numit de presa franceză băiatul de 14 ani care a apărut pe coperta *Paris Match* la sfârșitul lui 1989, înfășurat în steagul găurit al Revoluției române, nu a avut o soartă prea fericită, ultima sa destinație fiind închisoarea de la Jilava. Acest lucru probează efemeritatea victoriei, dovedește că eroii sunt deseori uitați. Revoluția din 7 aprilie 2009, de la Chișinău, vine în aceeași succesiune a schimbării și democratizării ca și cea de peste Prut din 1989, fapt demn de menționat.

Constantin Noica era de părere că *nu trebuie să dai nume răului. Războiul ar fi pierit din lume, căci e pustiitor, urât și inutil. Dar are un nume...* Și tot ce are nume nu poate să piară fără urmă. Și atunci cum rămâne cu pânzele bataliștilor și cu alte documente reale care au immortalizat aceste secvențe de istorie?